

Huismusonderzoek Hoge Rijndijk 12 te Zoeterwoude

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status: Concept

Project: BE/2019/193

Datum: 29 mei 2019

Herzien op 16 oktober 2019

Samensteller(s): ir. S. Schuuring

Projectleider(s): ir. T.W.D. Schrader

Opdrachtgever: Buro SRO

Contactpersoon: Roel van der Made

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V./ Buro SRO

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding en doel	3
1.2	Plangebied en ruimtelijk ingreep	4
1.3	Te verwachten soorten en functies	4
1.4	Kader Wet natuurbescherming	4
2	Methode.....	6
2.1	Methode	6
2.2	Inventarisatie	6
3	Resultaten.....	8
3.1	Waargenomen soorten	8
3.2	Aanwezige gebiedsfuncties	8
4	Conclusie.....	10
4.1	Samenvatting	10
4.2	Conclusie	10
4.3	Vervolgstap(pen)	10
5	Bronvermelding.....	11
	Bijlage 1 Overzicht waarnemingen	12

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Hoge Rijndijk 12 te Zoeterwoude bevindt zich een perceel met een vrijstaande woning en een bijgelegen bedrijfspand. De initiatiefnemer is voornemens het bedrijfspand te slopen om hiervoor in de plaats twee woningen te realiseren. Omdat tijdens de werkzaamheden mogelijk negatieve effecten voor beschermde soorten op kunnen treden is het plangebied (figuur 1) middels een oriënterend onderzoek onderzocht op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens getoetst aan de effecten van de werkzaamheden (Jansen, 2018).

Figuur 1 Het rode kader weergeeft de ligging van de planlocatie aan de Hoge Rijndijk 12 te Zoeterwoude (bron: arcgis.com).

Op basis van het oriënterende onderzoek werd de potentie van vaste nestlocaties van huismussen aanwezig geacht. Buro SRO begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn huismussen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken huismussen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied nestlocaties of essentiële elementen van het functioneel leefgebied aanwezig?
- Hebben de voorgenumen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de leefomgeving van huismussen?

1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep

Plangebied

De planlocatie betreft het perceel aan de Hoge Rijndijk 12 te Zoeterwoude. De locatie betreft een bedrijfspand op het adres waar tevens een vrijstaande woning is gesitueerd. De woning blijft ongemoeid en is om deze reden niet meegenomen in de beoordeling. Het bedrijfspand betreft een beeldhouwerij die bestaat uit twee onderdelen; de winkel en de werkplaats. De winkel is opgetrokken uit betonnen muren en steense muren. De kozijnen zijn van hout en er ligt een zadeldak met dakpannen op. De werkplaats is opgetrokken uit steense muren aan de voor en achtergevel en houten rabatdelen op de andere gevels. Deze bebouwing heeft een plat bitumen dak en bevat houten kozijnen. De overige terreininrichting betreft een siertuin met onder andere wilde bloemen, gras en bomen, betegeling, een woonhuis en een houten overkapping die wordt gebruikt als houtopslag. Tevens grenst het perceel aan een brede watergang die de Hoge Rijndijk kruist en uit de Oude Rijn ontstaat. De locatie wordt met een hoog kwaliteitsbeeld onderhouden.

Ruimtelijke ingreep

De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- kap bomen: kapwerkzaamheden, afvoer groen;
- sloop huidig bedrijfspand: sloopwerkzaamheden en afvoer materiaal
- egaliseren terrein; graafwerkzaamheden en grondtransport;
- bouwrijp maken terrein: aanbrengen puinbed, aanleg nutsvoorzieningen e.d.;
- realisatie woningen: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein: algemene hoveniers-, bestratings- en overige werkzaamheden.

Effecten

Naar aanleiding van de beoogde ingrepen kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 3.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoorten huismussen)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

1.3 Te verwachten soorten en functies

Uit oriënterend onderzoek (veldbezoek uitgevoerd door Blom Ecologie B.V.) werd de inschatting gemaakt dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor huismussen. Huismussen kunnen nestelen onder de dakpannen. Middels de dakgoot is het voor huismussen mogelijk om in de krappe ruimtes onder de dakpannen te komen. Tevens is het mogelijk dat huismussen de planlocatie het functioneel leefgebied vormt voor huismussen.

1.4 Kader Wet natuurbescherming

Vogelrichtlijn

De bescherming van de huismus is wettelijk geregeld in de Wet natuurbescherming. Alle broedende vogels en hun functionele leefomgeving zijn beschermd tijdens de broedperiode.

Voor alle inheemse vogelsoorten en regelmatig voorkomende trekvogels geldt dat het functionele leefgebied behouden dient te worden. Voor een aantal kwetsbare vogelsoorten, zoals de huismus, zijn de rust- en verblijfplaatsen het gehele jaar rond beschermd. Hierbij wordt onderscheidt gemaakt in vijf categorieën waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn.

Vogels onder categorie 5 zijn beschermd indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende feiten of omstandigheden die dat rechtvaardigen. De huismus is onderverdeeld in categorie 2 betreffende nesten van (semi)koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk zijn van de bebouwing of het biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dreiging voor volksgezondheid en veiligheid, ter (voorkoming) van ernstige (economische) schade of voor behoud van de soort. Ten aanzien van de vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen binnen de Wet natuurbescherming ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9 (Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Andere Soorten). Voor dit huismusonderzoek is artikel 3.1 Vogelrichtlijn van toepassing.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

2 Methode

2.1 Methode

Huismusonderzoek

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Deze documentatie is specifiek toepasbaar voor de Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017) en vervangt de voormalige soortenstandaard van de Flora en Faunawet. Het kennisdocument is door BIJ12, een uitvoeringsinstantie van de provincies, doorontwikkeld op basis van de voormalige Soortenstandaard. De Soortenstandaard is oorspronkelijk ontwikkeld door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Het kennisdocument is een soortspecifiek informatiedocument wat opgesteld is door diverse ecologische en juridische deskundigen. Onderzoeken die volgens het kennisdocument uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd volgens de bepalingen zoals opgenomen in het kennisdocument Huismus.

Tabel 1 Inventarisatieperiode huismus (bron: Kennisdocument Huismus).

	jan	febr	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Waarnemingen exemplaren												
Nestindicatieve waarnemingen												
Slaapplaatsen inventariseren												

	Optimale periode.
	Geschikte periode.
	Geen geschikte periode

Aangenomen kan worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid van huismus kan worden aangetoond. De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- goede omstandigheden (b.v. geen regen, harde wind en/of kou);
- op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied);
- op geschikte momenten op de dag (tussen 1-2 uur na zonsopkomst en 1-2 uur voor zonsondergang is de meeste activiteit waar te nemen, met een piek in de ochtend);
- met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

2.2 Inventarisatie

Veldbezoeken

De planlocatie is 2x bezocht (tabel 2) door 1 medewerker van Blom Ecologie B.V. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismussen.

Tabel 2 Veldbezoeken op de planlocatie. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het Kennisdocument Huismus (2017).

veldbezoek	datum	zon ▼▲	tijden	weersomstandigheden
Huismus 1	26-4-2019	6:25	6:40-8:45	droog, (8/8), 9 °C, wind 1-2 Bft
Huismus 2	6-5-2019	6:03	6:10-8:10	droog, (7/8), 8 °C, wind 0-1 Bft

Waarnemers

De veldbezoeken zijn uitgevoerd door medewerkers van Blom Ecologie B.V. uit Waardenburg. Alle medewerkers voldoen aan de voorwaarden die gesteld zijn aan een ecologisch deskundige¹. De medewerkers die veldbezoeken hebben uitgevoerd betreffen allround ecologen met ruime ervaring in gericht onderzoek naar vogels:

¹ Bevoegd gezag verstaat onder een deskundige persoon die; (1) Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of (2) Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of (3) Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

3 Resultaten

3.1 Waargenomen soorten

Huismus

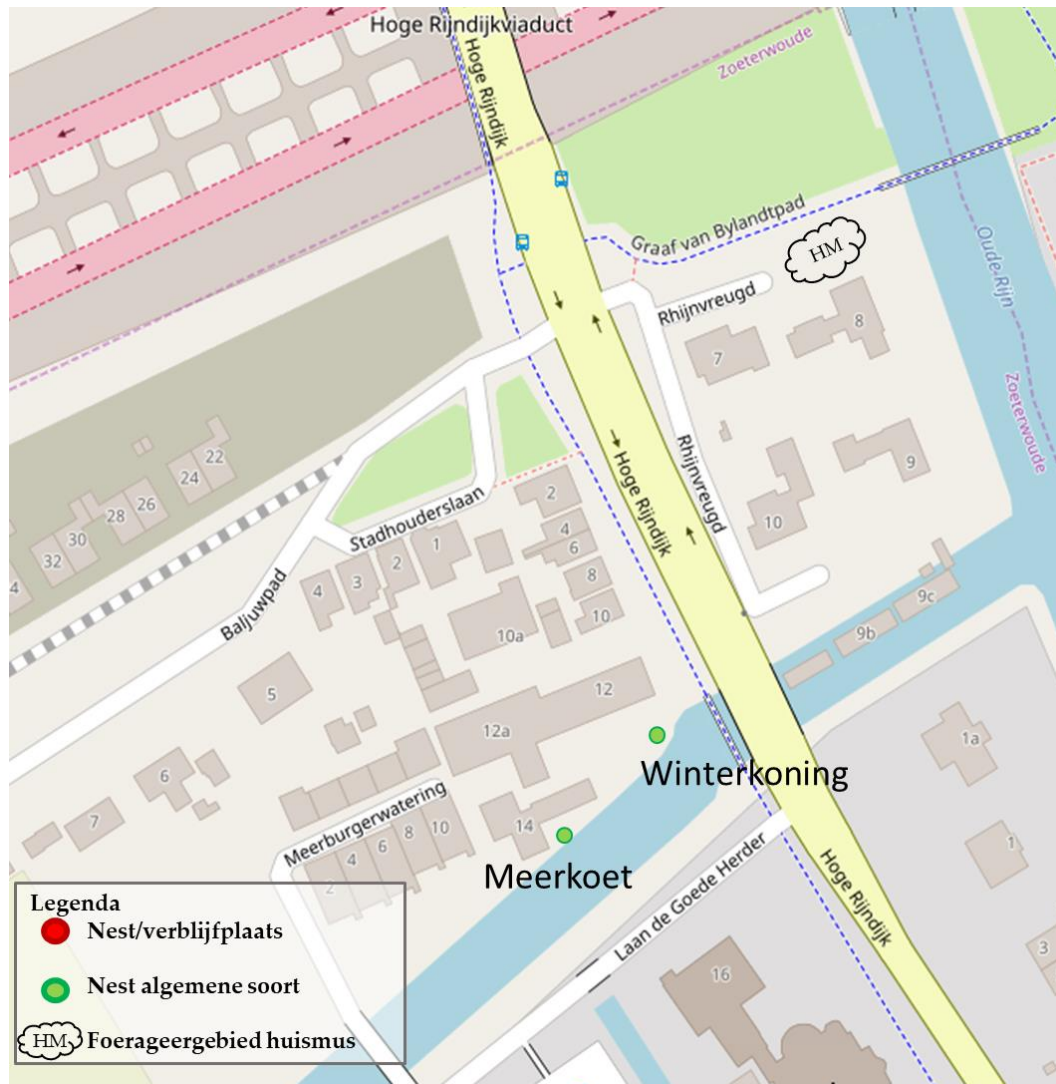
Huismussen (*Passer domesticus*) zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor voedsel zijn huismussen sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust aanbiedt. Deze voedselbron moet continue aanwezig zijn. Huismussen zijn uitgesproken standvogels, die zich meestal binnen enkele honderden meters van de broedplaats ophouden. In het broedseizoen blijven ze dichterbij de broedplaats (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017). Er zijn geen individuen, nesten of nestindicatief gedrag van de huismus waargenomen binnen het plangebied. Ten noordoosten van het plangebied zijn in hagen bij woningen aan de Oude Rijn foeragerende huismussen waargenomen. Het is uitgesloten dat de bebouwing en/of de groenstructuren op het plangebied een functie vervult voor huismussen. Er is derhalve dan ook geen significante afname van functioneel leefgebied van huismussen.

Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn met name overvliegende, rustende of foeragerende vogels waargenomen. De waargenomen soorten betreffen onder andere: ekster, halsbandparkiet, kauw, koolmees, meerkoet, vink, winterkoning en zwarte kraai. Volledigheidshalve is tijdens het onderzoek gelet op nestindicerend gedrag van overige gebouwbewonende soorten (bijv. kauw of spreeuw). Er zijn geen nesten in de bebouwing op de planlocatie aangetroffen. In een van de struiken is wel een nest van een winterkoning aangetroffen, alsmede een nest van een meerkoet aan de oever van de aangrenzende watergang.

3.2 Aanwezige gebiedsfuncties

Tijdens de inventarisatierondes zijn enkel buiten het plangebied foeragerende huismussen waargenomen (3.1). Per functie wordt beschreven wat de betekenis is voor de waargenomen soorten. In figuur 2 en bijlage 1 is een kaart opgenomen van de verblijfloctaties en het functionele leefgebied van huismussen en nestlocaties van overige soorten.

Figuur 2 Waargenomen nestlocaties en foerageergebieden van huismussen en overige vogelsoorten.

Nestlocaties en leefgebied huismussen

Binnen het plangebied zijn geen nesten van huismussen waargenomen. Er is geen sprake van functioneel leefgebied van huismussen binnen het plangebied.

4 Conclusie

4.1 Samenvatting

Huismussen

In de periode 1 april – 15 mei 2019 is er een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nestlocaties en het functioneel leefgebied van huismussen op de planlocatie aan de Hoge Rijndijk 12 te Zoeterwoude. Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen volgens het kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) en betrof twee veldbezoeken in de periode 1 april - 15 mei. Tijdens deze veldbezoeken is er vastgesteld dat de bebouwing op de planlocatie geen functie bevatten voor huismussen. Het plangebied valt niet binnen het functioneel leefgebied van andere huismussen. De beoogde sloop van de bebouwing zal derhalve niet leiden tot overtreding van de Wet Natuurbescherming. Er is geen ontheffingsaanvraag nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van huismussen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten van en/of verblijflocaties van andere soorten op de planlocatie. Er is een nest aangetroffen van de winterkoning binnen het plangebied. Zoals beschreven staat in de vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (indicatief betreft dit de periode 15 maart t/m 15 juli). Om overtreden van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van mogelijk aanwezige nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

Samenvatting nestlocaties binnen plangebied:

- Huismus: 0 nestlocaties

4.2 Conclusie

De beoogde sloop van de bebouwing en nieuwbouw leidt niet tot vernietiging of het ongeschikt raken van nestlocaties van huismussen. Het functioneel leefgebied van huismussen wordt niet significant aangetast. De beoogde ontwikkelingen resulteren derhalve niet in een overtreding van de Wet natuurbescherming. Er dient geen ontheffing aangevraagd te worden. De conclusie is dan ook dat de ontwikkelingen aan de Hoge Rijndijk 12 te Zoeterwoude uitvoerbaar zijn zoals bepaald in de Wro (artikel 3.1.6 Bro).

4.3 Vervolgstap(pen)

Voor de uitvoering van de beoogde ontwikkelingen is ontheffing van de Wet natuurbescherming **niet noodzakelijk**.

5 Bronvermelding

Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- Jansen, J.J.M., 2018. Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Hoge Rijndijk 12 te Zoeterwoude. Blom Ecologie, Waardenburg.

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com

www.bij12.nl

www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal

www.planviewer.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen

